

6. TETTEK ÉS KÖVETKEZMÉNYEK

Gyülekezeti óraszám: 1. Egyházi iskolák óraszám: 1.

TEOLÓGIAI ALAPVETÉS

(Felhasznált irodalom:

I. A Heidelbergi Káté II. Második Helvét Hitvallás, Budapest 2004.

PÁKOZDY, L. M., Bibliaiskola, Budapest 2007.

TÓTH, K., Mózes öt könyvének magyarázata. in: JK, Budapest 1995.

BOROS, I. (szerk.), Jeromos kommentár. Az Ószövetség könyveinek a magyarázata, Budapest 2002. HERCZEG, P., Érted is, amit olvasol? Budapest 1991.)

Tettek és következmények a Szentírásban

A Biblia tanítása szerint mind a rossz, mind a jó tetteknek vannak következményei. „*Tudjuk pedig, hogy aki szűken vet, szűken is arat, és aki bőven vet, bőven is arat.*” (2Kor 9,6)

Azok a tettek, amelyek nem hitből születnek, amelyek nem Isten parancsolatai szerintiek, bűnnek számítanak (3Móz 5,17). Ennek a fizetsége, következménye: a halál (Róm 6,23). Isten az embernek lehetőséget adott arra, hogy jót tegyen, és ne rosszat. Ahogyan Káinnak mondta: „*Hiszen, ha jót teszel, emelt fővel járhatsz. Ha pedig nem jól cselekszel, a bűn az ajtó előtt leselkedik, és rád vágyódik, de te uralkodjál rajta.*” (1Móz 4,7) Káin nem jól cselekedett, ezért átkot kapott. Kitiszítottá, otthontalanná vált, és a munkáját eredménytelenül végzi. Olyan büntetés, amit alig tud elhordozni (1Móz 4,13).

1. Ószövetség:

A Biblia már az ember teremtetésekor tanít arról, hogy az ember cselekedeteinek következményei vannak. Ha engedelmes marad, akkor megmarad az édeni állapot. Ha engedetlen lesz, nem tartja be Isten útmutatását, tehát eszik a tiltott fáról, akkor azért büntetés jár (1Móz 2,17). Ádám és Éva azért kaptak büntetést, mert nem Isten útmutatása szerint cselekedtek.

A törvényadás előtti időszakban az ősatya (akinek tekintélye kötelező erejű volt), maga döntötte el szokásjog alapján, hogy mely tetteknek mely következményei legyenek. Így a következmények kiszabásának a forrása, és a következmények elhordozásának a helyszíne is egyaránt a család volt. Ha büntetést kapott valaki, akkor az a családi szeretet ölelésében ment végbe (Péld 23,15kk). A sérelmek a családban, szeretetben gyógyultak. Az ősatyák története nem bűn és büntetés, hanem bűn és megbocsátás viszonylatában zajlik. (A büntetni szóra nincs önálló héber szó.)

Egyik legismertebb ószövetségi történet, amely a törvényadás előtti időből való: Mózes gyilkolásának a története. Mózes a következmények elől úgy próbált megmenekülni, hogy a gyilkolása bizonyítékát elrejtette. Tettét megpróbálta eltitkolni. Ez azonban nem sikerült neki. Az egyiptomi törvények szerint felelősséget kellett volna vállalnia a kioltott élet miatt. Elmenekült a büntetés-végrehajtás elől Egyiptomból. Tette mégsem maradt következmény nélkül. A közvetlen következmény az lett, hogy kiszakadt a jólétből, kiszakadt a nevelő családjából, és vér szerinti családjától is nagyon messze került, egyedül maradt.

A törvényadás után a bűn-büntetés kérdésében a helyzet változott. A Törvény által Isten konkrétan megmondja, hogy mi a jó, azaz az Istennek tetsző cselekedet, mi a rossz, vagyis a bűn, és hogy mi a tettek következménye. Ha betartják a törvényeket, akkor ennek következménye áldás lesz. Isten áldását abban lehet megtapasztalni, hogy a nép békében, a hazájában él, nem szűkölködik, egészséges, hosszú életű lesz. Ha azonban nem tartja be a törvényt, akkor annak a következménye az átok lesz (5Móz 30,19). Ilyen következmény: az ellenség támadása, szegénység, fogságba vitel, betegség. A betegség és bűn összefüggésének a

gondolatára jó példa Jób barátainak az érvelése.

Az Ószövetség népének történelmén nyomon követhető az az igazság, hogy a törvény megszegésének már a földi életben következménye van. Amikor az Isten útmutatása szerint cselekedtek, akkor béke és jólét volt az országukban. (A bírák korának a történetei erre nagyon jó példák.) Amikor pedig bálványt kezdtek imádni, akkor jöttek ellenséges népek. Sőt, a legkomolyabb következmény a babiloni fogságba vitel lett.

Az Ószövetség tanítása szerint azért kell jót tenni, mert ez az Isten útmutatása, emiatt lehet a földi életben boldog a nép.

2. Újszövetség:

Jézus tanításában is fontosak a jó tettek. Ezért Ő a jótettek gyökeréről is sokat tanított. A jótett a hit következménye, gyümölcse. Ahhoz, hogy az ember jót tegyen, előbb hinnie kell. Elképzelhetetlen az, hogy a hit nem mutatkozik meg a jó cselekvésében. *„Nem jó fa az, amely rossz gyümölcsöt terem, és ugyanúgy nem rossz fa az, amely jó gyümölcsöt terem. Mert minden fát a maga gyümölcséről ismernek meg. Hiszen túskebokról nem szednek fűgét, csipkebokról sem szüretelnek szőlőt. A jó ember szíve jó kincséből hozza elő a jót, a gonosz ember pedig a gonoszból hozza elő a gonoszt. Mert amivel csordultig van a szív, azt szólja a száj.”* (Lk 6,43–45)

Nem mindegy, hogy az ember milyen indítatásból teszi a jót. Jézus azt tanította, hogy a titokban végrehajtott jócselekedetet megjutalmazza a mennyei Atya *„majd a te Atyád, aki látja a rejtett dolgokat, megjutalmaz téged.”* (Mt 6,4)

Pál apostol a leveleiben hangsúlyozza azt, hogy a hit az üdvösség alapja, és nem a cselekedetek, azaz a törvény betartása nem helyettesítheti a hitet. A hit kegyelmi ajándék (Ef 2,8) A hitet nem lehet cselekvéssel megspórolni.

Ez nem mond ellent Jakab tanításának, aki azt hangsúlyozza, hogy a hitből viszont fakadnia kell a jótetteknek, különben az egész halott. *„Mert ahogyan a test halott a lélek nélkül, ugyanúgy a hit is halott cselekedetek nélkül.”* (Jak 2,26)

A jó tetteknek bizonyúságtévő ereje van. *„Tisztességesen éljete a pogányok között, hogy ha valamivel rágalmaznak titeket, mint gonosztevőket, a ti jó cselekedeteiteket látva, dicsőítsék Istent a meglátogatás napján.”* (1Pt 2,12) *„Mert Isten akarata az, hogy jót cselekedve némítsátok el az értelmetlen emberek tudatlanságát, mint szabadok: nem úgy, mint akik a szabadságot a gonoszság takarójául használják, hanem mint Isten szolgálói.”* (1Pt 2,15–16)

Az Újszövetség tanítása szerint a jó tettek hitből fakadnak, a hit következményei.

A **Heidelbergi Káté** foglalkozik a jócselekedetek kérdésével: (62–64. kérdés-felelet)

A jócselekedeteknek nem üdvszerző célja van:

– A Káté a jócselekedetek kérdését az üdvösség szempontjából vizsgálja. Milyen szerepe van az ember üdvössége szempontjából azoknak a cselekedeteknek, amelyek mások javát szolgálják? A Káté válasza az, hogy semmilyen szerepe nincs, még a megtért ember üdvösségének az elnyerésében sem számítanak a jótettek. Egyedül Krisztus halála miatt lehet üdvössége az embernek. A legkisebb hozzájárulásra sem képes az ember. A probléma abból fakad, hogy a megromlott emberi természettel rendelkező ember nem képes olyan jótettet végrehajtani, amely ne lenne bűnnel szennyezett, hanem tökéletes tett lenne. Isten mércéjével mérve minden tett elégtelen és gyarló. A cselekedeteket a helyén kell kezelni. A jócselekedetek helye nem az üdvösség megszerzése.

– A jócselekedetek nem olyanok, mint a pénz, amin megveheti az ember a mennyei belépőjegyet. A káté semmilyen formában nem fogadja el a szünnergizmust az üdvösség tekintetében. Az üdvösség csak kegyelem által lehetséges. Ha mindent megtennénk, amit Isten tőlünk elvár, akkor sem lenne semmi okunk dicsekedni, mert csak annyit tettünk meg, amit Isten elvárt tőlünk.

– A keresztyén embernek lehet jutalma az életben, Isten megajándékozza, meggazdagítja, de

ennek nincs köze az üdv elnyeréséhez. Nem érdemeink szerint kapjuk a jutalmat, ezért ez arra tanít minket, hogy mindent kegyelemből kapunk.

A jócselekedeteknek oka van:

A jótettek bibliai hasonlaltal élve: gyümölcsök, amelyek a Krisztusban való létnek a bizonyítékai. A Káté szerint a hála az ok. Ha keresztyénként megtapasztalom, hogy Isten nekem ingyen kegyelemből mindent megbocsát, akkor hálás leszek, és ezt a hálát fejezem ki abban, hogy valami jót teszek másokért. A keresztyén élet Krisztusban való élet, és ez az élet gyümölcsöket terem. A Krisztus iránti szeretet indít arra, hogy szeretetből másokkal jót tegyünk. És nem céllal, hanem ezzel az okkal. Éppen a hála miatt egészen bizonyos, hogy a megtért ember életében megjelennek azok a jótettek, amelyekre Isten őt indítja. Ha Krisztussal élek együtt, akkor ő indít folyamatosan a mások szeretetére. És a mások iránti szeretet tettekben fog kifejezésre jutni. Ezért lehetetlen, hogy a Krisztusban újjászületett ember ne tegyen jót.

A Második Helvét Hitvallás a XV. fejezetben ugyanazt tanítja, mint a Káté, csak hosszabban kifejtve. Ennek a hosszabb magyarázatnak az alábbi a lényege:

Jó cselekedetek:

- A törvény jelenti ki nekünk, hogy melyek a jó és a rossz cselekedetek.
- Élő hitben születnek.
- Isten akarata szerint valók. (2Pt 1,5)
- Isten parancsolatainak nem mondanak ellent.
- Feladata: Isten dicsőítése (Mt 5,16), elhívásunk igazolása (Ef 4,1), Isten iránti hála kifejezése (Kol 3,17), felebarát számára haszon legyen (Fil 2,4).
- Nem célja: magamutogatás, nyereszkeskedés.
- Nem célja: üdvösség megszerzése a jó tettek cselekvői számára.
- „...*ha pedig kegyelemből van, akkor nem cselekedetekből, különben a kegyelem nem volna kegyelem.*” (Róm 11,6)
- Az újjászületés következménye.
- Isten kedveli a jó cselekedeteket.
- Isten megjutalmazza a jó cselekedeteket. (Jer 31,16) Ez a jutalom nem az ember érdeme, hanem Isten jóságának az eredménye.
- Minden jótettért adott jutalom Isten kegyelmének köszönhető.

VALLÁSPEDAGÓGIAI SZEMPONTOK

A konkrét műveleti gondolkodás támogatja a konkrét fogalmi szintű ok-okozati összefüggésekben való gondolkodást. A gyermek már tisztában van azzal, hogy a tetteinek következményei vannak, csak gyakran nem tud előre gondolni a következményekre. Sokszor kell megismétlődnie egy következménynek, hogy az utána már a tettek előtt hatással legyen rá. Ezzel él a jutalmazás és a büntetés módszere az iskolában. Az ismétlődő pozitív és ismétlődő negatív következmény minősíti a tettet, és alakítja ki a gyermekben az adott tettekhez való hozzáállását.

A lecke célja, hogy a gyermeket bátorítsa arra, hogy előre gondoljon tettei következményére a saját és a többiek szempontjából, és a jót válassza, aminek a következménye ugyancsak jó.

Ez a célkitűzés felel meg a korosztályi adottságoknak is, ahol az empátia, a másoknak való segítség is összekapcsolódik az önérdemmel. A gyermek még nem hálából tesz jót. Ez az újjászületésben valósul majd meg. A gyermek azért tesz jót, mert utána jó a hangulat, megdicsérik, örülnek a szülei, a barátai többet játszanak vele. Vagy azért tesz jót, mert nem akar rosszat tenni.

Tett és következmény együtt jár. Bár teológiai nézőpontból az eredendő bűn miatt nem tudunk jót tenni, mert a jó cselekedeteink is valójában önös érdekből születnek, így önmagunkhoz és az emberekhez kötnek, és nem Istenhez, mégis a mindennapi cselekedetek és következmények szempontjából választhatjuk a jót, azt, amire Isten azt mondja, hogy jó, és ami a körülöttünk lévőeknek is jó. A harmadikos gyermekben egyelőre csak ezt tudjuk erősíteni. Az egzisztenciális bűnösség, bűn fogalom, jóra való képesség, a jó és háládatosság összefüggéseire csak később lesz elég érett.

A TÉMÁHOZ KAPCSOLÓDÓ KÖVETELMÉNYEK:

<u>Minimum</u>	<u>Optimum</u>
• Bátorítással vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja segítséggel értelmezni a tankönyvi történet befejezéseit a tankönyvi képek és szövegek alapján. • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja segítséggel értelmezni a lecke Igéjét: Példabeszédek 11,25.	• Önként és aktívan vegyen részt az órán a hittanoktató által kezdeményezett feladatokban, játékokban, közös beszélgetésekben, közös éneklésben, imádkozásban • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten tudja segítséggel értelmezni a tankönyvi történet befejezéseit a tankönyvi képek és szövegek alapján • Saját korosztályának és egyéni sajátosságainak megfelelő szinten legyen képes értelmezni a lecke Igéjét és magyarázatot fűzni hozzá: Példabeszédek 11,25.

ÓRAVÁZLAT-JAVASLAT

GYÜLEKEZETEK, ÁLLAMI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA ÉS EGYHÁZI ISKOLÁK ÓRÁJÁRA

Fő hangsúly: Jót tenni jó.

Kognitív cél: Annak a felismertetése, hogy a jó tetteknek jó következménye van.

Affektív: Jó tettek, cselekvések és következményeinek érzelmi kísérői.

Pragmatikus: Jótettek és következmények gyűjtése saját és bibliai példák által.

Óra fő része	Javaslatok	Taneszköz, célhoz kapcsolódás
Motiváció, ráhangolódás, előzetes ismeretek aktiválása	Mire való? – gyorsasági, műveltségi és asszociációs játék Hozzunk be az órára egy zsákot tele különleges használati eszközökkel! Egyenként mutassuk fel, és kérdezzük meg, mire való! Aki tudja, minél gyorsabban kiabálja be, hogy mire használjuk. Minél különlegesebb egy tárgy, annál fogósabb a kérdés. Ha nem szeretnénk bekiabálással, játszhatjuk úgy, hogy a tanulók egyenként húzhatnak a zsákból, és akár csak kitapintással, akár megtekintéssel, mondják el, vagy tippeljenek, hogy mire való. Átvezetés: Beszélgetés a játék kapcsán a „jóra való” fogalmáról. Isten az embert jó tettekre teremtette. Ahogy a tárgyakat is rendeltetésszerűen kell használnunk, hogy hasznosak legyenek. Ha jót teszünk, jóra valóak vagyunk. A tankönyvben szereplő történetnek két befejezése van. Melyik a jó befejezés, miért?	Eszköz: Pl. dugóhúzó, habverő, kalapács, csipesz, reszelő, sajt szeletelő, hámozó, fogpiszkáló, cipőkanál, időjárásmérő stb. Javaslat: A játék elején tisztázzuk, hogy csak most lehet bekiabálni, mert ez a játék része, de az óra többi részén és máskor jelentkezni kell, ha valaki szeretne hozzászólni!
Feldolgozási javaslat, munkáltatás	Az olvasmány hangos olvasása Osszuk fel a gyermekek közt az olvasmányt! Választhatunk három jól olvasó gyermeket. Az első a történet elejét, majd a második és a harmadik a két befejezést olvassa fel! Szavazás – olvasmány közös feldolgozása Szavaztassuk meg, hogy melyik befejezés az igazi! Számoljunk, és háromra vagy a jobb, vagy a bal kezüket tegyék föl attól függően, melyik oldali hasábbal értenek egyet! Beszélgessünk arról, hogy miért döntött az egyik fele a csoportnak az egyik, a másik fele a másik befejezés mellett!	TKGY, TKEI 6. lecke, 29–30. Megfigyelési szempont: Melyik befejezés az igazi? Javaslat: Moderáljuk a beszélgetést! Adjunk szót mindenkinek, kérjünk csendet a többiektől! Hagyjuk, hogy a gyerekek tanakodjanak, akár kimondják sérelmeiket! Nem kell egyből a jó megoldásra jutni. Hadd bontakozzanak ki a dilemmák is! A történet ugyanúgy tartalmaz nehéz pontokat, mint Mózes

	Ha mindenki a jobb oldalt választja, akkor provokáljuk őket a baloldallal, hogy előjölessen a lehetséges spontán reakció: A testvére nem kérte el a biciklit. Nem lehet, hogy jogosan dühös Marci? Nem túl nehéz segíteni is, ha valaki kérdés nélkül elveszi azt, ami a tied? A beszélgetés lezárása az olvasmány további részével és az aranymondással: „Aki mást felüdít, maga is felüdül.” (Péld 11,25) Az üzenet elmélyítése, feldolgozása a munkáltató tankönyv feladataival Az 1. feladatban nem a megfigyelőképesség fejlesztése van a fókuszban, hanem annak a hangsúlyozása, hogy egy jó döntéseket jó tetteknek kell követnie. A 2. feladat dramatikus feldolgozásra is alkalmas. A tanulók szerepbe lépve el is játszhatják a 3 helyzetet. A játék után beszéljük meg, hogy milyen érzés volt a barát, a padtárs és Marci szerepében lenni. Miután a hittanosok átérték a hála, öröm és befogadás érzését, közösen reflektálhatnak a tapasztalatokra.	története, hiszen a kishűg nem kérte el a biciklit. Pont itt válik kérdésessé a döntés. TKGY, TKEI 6. lecke, 30. o. TKGY, TKEI 6. lecke 1–3. feladatai
Aranymondás	„Aki mást felüdít, maga is felüdül.” Péld 11,25	
Énekjavaslatok (alternatívák)	„Szentelj meg Úr Isten...” (TKGY 144. o. 10. ének, TKEI 160. o. 10. ének) RÉ21 170:7. 9. és 10. versei: „Az Úr Istent magasztalom...” (TKGY 139. o. 4. ének, TKEI 155. o. 4. ének) RÉ21 151: „Uram Isten, siess...” (TK 76. o. 18.) (TKGY 148. o. 18. ének, TKEI 164. o. 18. ének) BS 183: „Tégy, Uram, engem áldássá...” RÉ21 462: „Bocsásd meg, Úr Isten...” BS 144: „Védeld meg, Istenem...”	
Házi feladat	Tudod-e? záró kérdésének tettekre váltása a következő óráig	TKGY, TKEI 6. lecke, 30. o.

TOVÁBBI ÖTLETEK

Képelemzési és szövegelemzési módszertani segédlet

TKGY, TKEI 29–30. o.

A képen látható:

A 29. oldalon egy szituációt látunk: dühös fiút biciklivel a kezében, mellette egy kislány, akit kisebb baleset ért.

A 30. oldalon ugyanaz a két szereplő, mint az előző oldalon, a lány ugyanúgy ül, a fiú megértően és kissé ijedten nyújtja a kezét a lány felé. A kép mellett szöveg a döntések és tettek érzelmi következményeiről.

A szöveg: Hétköznapi, mindennapi konfliktust ír le a szerző, mely testvérek között gyakori. A szöveg tanító jellegű. Két befejezést találunk, melynek elemzése során a helyes magatartást példáját olvashatjuk, s a tanulók ezt követhetik.

Instrukció a képolvasáshoz és a kapcsolódó szöveg elemzéséhez

1. Képolvasási javaslat a 29. oldalon

- Kiket látsz a képen?
- Miért dühös, haragos a fiú?
- Mit tehetne azért, hogy a dühe elmúljon, csillapodjon?
- Mi történt a kislánnyal?
- A kerékpár milyen szerepet játszhatott a történetben?
- Hol játszódik a jelenet?

2. Szövegelemzéshez javaslat a 30. oldalon

- Képzeljétek el, hogy a következménynek is van következménye: gondoljatok *A kakas és a pipe* című mesére – ha még emlékeztek rá!
- Olvassátok el a Marciról szóló első történetet! Mondjatok példát arra, hogy minek mi lett a következménye!
- Marci hogyan viselkedett? Miért volt olyan dühös? Mi lett ennek a következménye?
- Mi a véleményed Marciról?
- Mi a véleményed a testvéréről? Hogyan előzhette volna meg a balesetet?
- Most olvassátok el a történet második befejezését! Mi a különbség a két befejezés között? Mi a hasonlóság?
- Hogyan viselkedett Marci az első befejezésnél? Sorold fel a tulajdonságait!
- Mi a véleményed Marci viselkedéséről? Miért?
- Hogyan viselkedett Marci a második befejezésnél? Sorold fel a tulajdonságait!
- Mi a véleményed Marci viselkedéséről a második befejezés esetében? Miért?

Feladatjavaslat az aranymondáshoz:

Aranymondás: „Aki mást felüdít, maga is felüdül.” Péld 11,25

- Válaszd ki az alábbiak közül azt az öt viselkedésformát, amelyeket másoktól szeretnél elvárni!

Szeressenek, fogadjanak el, hallgassanak meg, figyeljenek rám, hagyjanak békén, legyenek kedvesek hozzám, ne szidjanak, büntessenek meg, ha megérdemlem, kínáljanak meg édességgel, ne bántsanak, ne csúfoljanak, ne neveljenek ki, engedjenek sokáig aludni, ne zavarjanak, nyugodtan internetezhessek...

- Gondolkodj el azon, hogy a fentiek közül te melyiket gyakorlod leginkább! Elégedett vagy magaddal? Miért?
- Magyarázd el a saját szavaiddal az aranymondás üzenetét!

1. Imádságra nevelés: Lufi

Eszközök:

- lufik a kiscsoportonként 1 db és néhány plusz
- alkoholos filc a kiscsoportonként 1 db
- lufi megkötésére (szalag vagy csipesz vagy zseníliadrót)

a) Csoportbontás

Alkossunk 3-4 fős csapatokat!

b) Előkészület és eszközosztás

Minden kiscsoport kap egy lufit és egy alkoholos filcet.

c) Imádság szövegének előkészítése

Feladatutasítás:

A lufira (még nincs felfújva) írjatok fel olyan rossz tetteket, amelyeket a veletek egykorú fiatalok szoktak elkövetni!

d) Lufi felfújása

Feladatutasítás:

Fújja fel egy csoporttag a lufit, nem szabad nagyon nagyra. Kössük be a lufi száját!

e) Megbeszélés

- Mi történt a felírt szavakkal?

Vélhető válasz: nagyobbak lettek.

- Szerintetek ez mit jelent a mi életünkre nézve?

Vélhető válasz: A rossz megnő

f) Összegző gondolatok: A rossz tetteknek mindig van következménye. Isten azonban jót akar nekünk, azt akarja, hogy jó kapcsolatunk legyen Vele és az emberekkel. Erre van lehetőségünk. Ezért imádkozhatunk most is Hozzá.

g) Imádkozás

A hittanoktató imádságot fogalmaz meg a felírt szavak kapcsán.

Ötlet: Az imádság alatt a lufikat le lehet tenni középre, körbe lehet állni. A lufikat leereszthetjük az imádság után.

2. Ennek sírás lesz a vége

Beszélgessünk erről a mondatról: Mikor szoktad hallani? Így szokott lenni? Honnan következethetünk arra, hogy egy játéknak sírás lesz-e a vége? Hogyan lehetne megelőzni?

3. Következménypiramis

Vigyünk magunk építőkockákat az órára és post-it lapocskákat. Akár Mózes tettét vegyük alapul, vagy a munkáltató tankönyvben található történetet, esetleg valamilyen más, konkrét, megtörtént eseményt! Kérjük meg a gyermekeket, hogy az adott eset alapján gyűjtsék össze azt, hogy mi a konkrét tett, és milyen következményei lehetnek! Ezeket írjuk fel egyenként post-itokra, majd egy-egy kockára ragasszuk rá! A gyermekekkel együtt, a felcímkézett kockákat használva, illesszük egymáshoz az eseményeket! Beszélgessünk azután arról is, hogy milyen változtatást végrehajtva változhatnak az események! A javaslatokat is írjuk post-it lapokra, és azokkal is építsük fel a piramisunkat! Lehetőség szerint min. 2 szituációt dolgozzunk fel, egy olyat, aminek rossz, majd egy olyat, aminek jó következményei vannak! A tanult történetekhez kapcsolódva használható pl. Mózes meggyilkolja az egyiptomit, a fáraó lánya magához veszi Mózeszt. Bátorítsuk a gyermekeket arra, hogy minél több következményt (kicsi és nagy dolgokat is) soroljanak fel!

ÚTMUTATÓ A MUNKÁLTATÓ TANKÖNYV FELADATAIHOZ

1. feladat:

Nyolc különbséget fedezhetünk fel: új bokor ültetése, virágok ültetése, virágágyás szegélyének a rendbehozatala, csúszda létrájának a megjavítása, hinták rendbehozatala, kuka helyreállítása, pad megjavítása, játszótéri kerítés felújítása.

Utaljunk vissza az előző lecke párhuzamos feladatára, a jó és rossz tett következményére!

2. feladat:

Az óravázlatban olvasható dramatikus feldolgozás mellett rajzolással is kiábrázolhatják az érzéseiket a hittanosok.

Ez lehet a feladatutasítás:

Vegyetek elő színeseket! Gondolj arra, hogy mit érzel, amikor valaki kölcsönadja neked a radírját! Rajzold le ezt az érzést! Ne a jelenetet, hanem azt, hanem azt, amit belül érzel ilyenkor. Lehet nagy foltokat rajzolni, vagy vonalakat, firkálni is szabad, minden megoldás jó.

Megmutathatjuk egymásnak az alkotásokat, de tilos kritizálni.

3. feladat: A feladatban az alábbi közmondások szerepelnek:

Ki mint vet, úgy arat

A türelem rózsát terem

Aki mer, az nyer

Ki korán kel, aranyat lel

Ötlet: Papírból vágjunk leveleket és azokra írjuk rá az összekevert betűket.

További közmondások, amelyek utalnak a következményekre:

Jó tett helyébe jót várj

Gyakorlat teszi a mestert

A feladat fókuszában a közmondások tartalmának az értelmezése álljon, az ok-okozati összefüggések felismerése, és ne a nyelvi képességek. közmondások tartalma legyen a fókuszban, vagyis az ok-okozati összefüggések, és ne a nyelvi képességek.